

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

725.092.4

Hely

Idő

"14" "1925"

Személy

Helyszám

Szerző: Lux Kálmán

Cím: A budavári Szent Miklós torony

Forrás: Építő Ipar

3m

(Hely)

1925. 3. 15.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Székesfővárosi háziyomda 1923

A budavári Szent Miklós torony.

d. Lux Kálmán előadásának sűrített kivonata.

A budai domonkosrendiek hitvalló Szent Miklósról nevezett templomának toronymaradványa a régi pénzügy-ministerium északi oldalán emelkedő csonkatorony. A torony maga Mátyás király korából való; a zárda még régibb: első priorját maga Szent Domonkos jelölte ki, a tudós Pál atya személyében. Budán tartotta a rend 1254-ben egyetemes káptalanját. A zárda fénykora Mátyás király nevelkedése idejére esik, hol a király elhelyezte híres budai főiskoláját. A török hódoltság alatt elpusztult a nagy zárda és fényes temploma, melyet lóistállóvá alakítottak át. Buda 1686-iki visszafoglalása után a jezsuita kollegium építése alkalmával eltakarították a templom romjait, helyükön kertet létesítettek. A jezsuiták eltörlése után a kollegiumot a helytartóság épületévé tették s azt kibővítették a hajdani dormis-templom hajója területére is s kivonták annak szervezetébe a megmaradt csonkatornyot is, átalakítva annak mennyezeti beosztását. Ezzel az átalakítással kapcsolatban befalazták a torony gyönyörű gazdag tagozású függönyíves és csúcsíves ablakait s jellegnélküli négy-szögletes vasrácsos ablakokat törtek ott, ahol ezt a torony új kihasználása megkívánta. Ma ez a torony részben a fővárosi leánygymnásim szén- és faraktára, részben a pénzügyministerium iratraktára.

Előadó a torony nagy jelentőségének kiemelése céljából végig vezetett Buda összes középkori emlékein. Külön kiemelve az újabban felfedezett Szirmay József tábornok Uri u. 36. számú házában levő gyönyörű ülő ikerfülkéket, Windischgrätz Lajos herceg Országház u. 2. számú ház alatti pompás gotikus logiettát, Kochmovszky József Országház u. 13. számú ház gotikus termét, bárcziházi Bárczy István Uri u. 66.

számu házban kibontott nagyszerű pillérmaradványokat. Rámutatott a „Baltaköz“ középkori eredetére.

Előadta a Szent Miklós helyreállításának történetét, mely Dr. gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter érdeme, kinek segítőtársa volt a Műemlékek Orsz. Bizottsága lelkes elnöke Kertész K. Róbert h. államtitkár. A M. O. B. szinte egész évi dotációjának latbavetésével helyreállította a torony nyugati homlokzatát, előadó művezetése mellett; kibontatta a külső gót, a meiszeni Albrechtsturg építészetre emlékeztető nagyszerű ablakait: Üvegesítette az ablakok sűrült vagy elpusztult kőrácsozatait, ólomkarikás üvegezést illesztett a szépen restaurált ablakokba. Teljes épségben megmaradt torony remek patinája. A munkálatokat Báthory és Klenovits végezte teljes megalégedésre.

A Műemlékek Orsz. Bizottsága felkeresésére a székesfőváros szép körkerélyt építtetett a fővárosi leánygimnásium épületének a Szent Miklós torony elé kiugró dísztelen oromfalára. Az erkély művészi tervét Orczy Gyula székesfővárosi tanácsnok készítette.

Előadó méltatta a torony építő művészi jelentőségét, mesterének a meiszeni „Bauhütte“-hez való tartozását; nagy tetszés közben bemutatta a Szirmay József tábornok házában látható nevezetes oszlopfőzetet, mely egy „h“ „k“ betűkkel kezdődő nevű építész címerrajzba foglalt mesterjegyét tünteti fel. A százados viharverte torony a maga csonkaságában megcsonkított hazánk symboluma; legyen e torony a mi győzni akarásunk tiszteletreméltó symboluma.